

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

БІОПРОДУКТИВНІСТЬ ДЕРЕВОСТАНІВ ЗАКАЗНИКА «ЛІСНИКИ» НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ГОЛОСІЇВСЬКИЙ»

Б.В. Дубровець, аспірантка*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Лісники», який розташований на південних околицях м. Києва, є важливою природно-заповідною територією, що входять до складу НПП «Голосіївський». Лісове урочище «Лісники» займає відносно невелику площу 1110,2 га на якій представлені основні ландшафти, характерні для лісів Полісся та Лісостепу. Аналогів цій ділянці на території Києва і Київської області до нашого часу не збереглося.

Територія заказника характеризується різноманіттям рослинного покриву. Тут переважає лісова (987,87 га вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок) і трапляються ділянки лучної, болотної та водної рослинності. Найбільш поширеними деревними видами на території заказника є сосна звичайна (*Pinus silvestris* L.) (44,4% від загальної площі урочища) та вільха клейка (*Alnus glutinosa* (L.) Gaerth.) (24,7 %). Значно меншу частку становлять твердолистяні деревостани, з переважанням ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.) (15,7 %) та дуба звичайного (*Quercus robur* L.) (11,3 %) [1]. Заказник «Лісники» є унікальним природним об'єктом який потребує глибокого вивчення та системних досліджень його продуктивності і екологічного стану.

Насадження урочища є продуктивними та зростають переважно за I класом бонітету. В хвойних насадженнях заказника переважають середньовікові деревостани (88,9 %), а в твердолистяних та м'яколистяних – стиглі (38,9 та 51,0% відповідно).

На основі розроблених математичних моделей конверсійних коефіцієнтів компонентів фітомаси деревостанів НПП «Голосіївський» і повидільної бази даних лісовпорядкування станом на 01.01.2010 р. розраховано загальні обсяги фітомаси та депонованого в ній вуглецю в деревостанах заказника «Лісники».

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук Лакида П.І.

Загалом деревостанами досліджуваного об'єкта накопичено 140,41 тис. т фітомаси в якій депоновано 69,81 тис. т вуглецю (табл.).

Загальна фітомаса та вуглець у деревостанах заказника «Лісники»

Група лісотвірних порід	Площа, га	Запас стовбурової деревини, тис. м ³	Фітомаса		Вуглець	
			тис.т	кг·(м ²) ⁻¹	тис.т	кг·(м ²) ⁻¹
Хвойні	438,87	151,24	76,55	17,4	37,96	8,6
Твердолистяні	267,2	65,62	32,53	12,2	16,22	6,1
М'яколистяні	281,8	51,45	31,33	11,1	15,63	5,5
Разом	987,87	268,31	140,41	14,2	69,81	7,1

Варто зазначити, що найвищий показник щільності фітомаси характерний хвойним насадженням та становить 17,4 кг·(м²)⁻¹. Як свідчать дані рис., основна частка загальної фітомаси припадає на стовбур (у хвойних насадженнях 64,6 %, твердолистяних – 60,1 % та м'яколистяних 62,7 %). Частка пнів та коренів є найбільшою в твердолистяних деревостанах (26,4 %), кори стовбура – в м'яколистяних (13,0 %), а піднаметової рослинності в хвойних (5,2%).

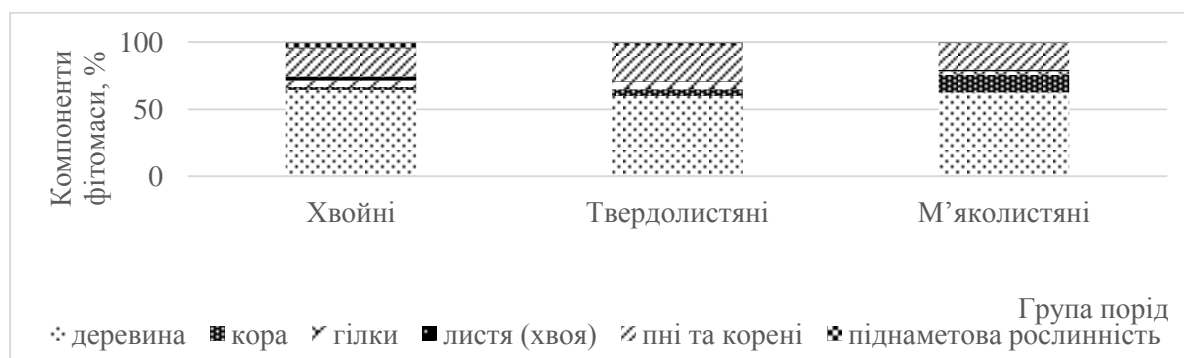

Рис. Структура компонентів фітомаси деревостанів заказника «Лісники» за групами лісотвірних порід

Аналіз проведених досліджень свідчить, що лісові екосистеми заказника є високопродуктивними та відіграють важливу роль в депонуванні вуглецю. Адже середня щільність вуглецю на 1 га вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок становить 7,1 кг·(м²)⁻¹, що є дещо вище ніж в цілому в Україні (6,5 кг·(м²)⁻¹) [2].

Список використаних джерел

1. Дубровець Б.В. Експериментальна база дослідних даних для оцінки біопродуктивності лісів НПП «Голосіївський» // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Лісівництво та декоративне садівництво. 2016. №. 255. С. 46–53.
2. Вуглець, клімат та землеуправління в Україні: лісовий сектор: [монографія] / А. З. Швиденко та ін. Корсунь-Шевченківський: ФОП В. М. Гаврищенко, 2014. 283 с.